

АНАТОЛІЙ ЛИТВИНЧУК

Український режисер, народний артист України

Віхи життя та творчості

Анатолій Григорович Литвинчук народився 23 лютого 1935 року в селі Сильченкове Талалаївського району Сумської області. У 1952 р. вступив на філологічний факультет Чернівецького державного університету.

У 1957—1960 рр. працював шкільним учителем у с. Рихтичі на Львівщині. У 1960—1965 рр. навчався на режисерському факультеті Харківського інституту мистецтв. З 1965 р. режисер-постановник та художній керівник Чернівецького українського музично-драматичного театру імені Ольги Кобилянської. Молодий режисер привернув увагу глядача своєю дипломною роботою «Шануй батька свого» В. Лавренцьєва. У листопаді 1965 року відбулася його, вже як режисера, прем'єра вистави «Дружина Клода» О. Дюма.

За 28 років роботи в Чернівецькому муздромтеатрі Анатолій Литвинчук поставив понад 70 вистав світових та українських класиків, а також сучасних авторів, зокрема: «Полярна зоря», «З легким паром», «Двоє синьйорів з Верони», «Вчора в Касаткіні», «Безталанна», «Дім Бернарди Альби», «Легенда про Паганіні», «Вальчин міст», «Одруження», «Фіктивний шлюб», «На людному місці», «Чотири допити», «Отак загинув Гуска», «Розплата», «Дні нашого життя», «Підступність і кохання», «Циганка Аза» та багато інших, що увійшли в золотий фонд театру. А вистава «Безіменна зірка» М.

Себастьяна на українській сцені була поставлена вперше, а вже згодом на екрани вийшла однойменна кінострічка.

Та найбільшою заслугою режисера у розвитку українського театрального мистецтва було першопрочитання творів видатного буковинського письменника і композитора Сидора Воробкевича – «Гнат Приблуда», «Пан мандатор», «Вірне кохання і пан начальник» та Юрія Федьковича – «Запечатаний двірник», якими А. Г. Литвинчук продовжив традицію створення сценічного літопису Буковини, започаткованого Василем Васильком. Кожний театр повинен мати своє обличчя. Анатолій Григорович добре це розумів і формував його за допомогою буковинської класики, в якій, з притаманним місцевим колоритом, піднімалися одвічні проблеми людських взаємостосунків. Режисеру часто дорікали: «Навіщо нам та банальна класика? Нам потрібне щось сучасне, гостре!». На що Анатолій Литвинчук темпераментно і з глибоким переконанням у своїх судженнях відповідав: «Не така вже й вона примітивна наша побутово-психологічна класика. То велика житейська мораль і мудрість, які вироблялися століттями: зібрані по зерняткові, по словечку з народних витоків. Наші чисті цілющі життєві ключі замутилися на ціле століття, на щастя їх вдалося «розкопати».

Про постановку «Запечатаного двірника», яка і досі в репертуарі театру, писали: «Немовби чутливі руки майстра ювеліра доторкнулися до непримітного на перший погляд камінчика, своїм теплом зігріли його, любовно відшліфували, і зблиснув, засяяв алмаз усіма своїми гранями, звеселяючи людські серця.» Те саме можна сказати й про інші вистави режисера. Режисер також відкрив для українського театру імена молодих драматургів з Буковини: М. Андрієвич, С. Снігура, Г. Шабашкевича, А. Крима.

Режисер був удостоєний нагород та відзнак. Серед них - «Заслужений артист УРСР» (1973), «Народний артист України» (1990), Лауреат літературно-мистецької премії імені Героя Радянського Союзу Кузьми Галкіна, Лауреат Всеукраїнської премії імені класика української літератури Івана Котляревського, Лауреат літературно-мистецької премії імені Сидора Воробкевича, Лауреат премії Фонду пам'яті журналіста Григорія Шабашкевича.

У пам'ять про митця встановлена Меморіальна дошка у Чернівцях, надгробний мармуровий пам'ятником. Його іменем названо одну з вулиць міста над Прутом.

Джерела про життя та творчість

- **Анатолій Литвинчук** : 75 років від дня народження // Пам'ятаймо! Знаменні та пам'ятні дати Буковини в 2010 році. - Чернівці: Книги - XXI, 2009. - С. 75-78. - Бібліогр.: с. 76-78.
- **Анатолій Литвинчук** : режиссер Чернівецького музично-драматичного театру ім. О. Кобилянської // Пам'ятаймо! Знаменні та пам'ятні дати Буковини в 2015 році : бібліографічний покажчик. - Чернівці, 2014. - С. 40-41. - Бібліогр.: с. 41.
- **Вишневська, Марія.** Він унікав второваних, легких стежок у мистецтві : 23 лютого 2015 року минає 80 років від дня народження народного артиста України, буковинського режисера-постановника Анатолія Литвинчука / Вишневська, Марія// Буковинське віче. - 2015. - № 7. - 19 лютого. - С. 1.
- **Литвинчук Анатолій** // Видатні діячі культури та мистецтв Буковини : бібліографічний довідник. - Чернівці: Книги - XXI, 2010. - Вип. 1. - С. 40-42. - Бібліогр.: с. 41-42.
- **Пожарук, Надія.** Правда життя від Анатолія Литвинчука : 23 лютого відомому українському режисеру могло би виповнитися 85 років / Пожарук, Надія// Чернівці. - 2020. - № 9, 27 лют. - С. 11.
- **Чайка, Олена.** Магічний образ митця : минуло 85 років від дня народження народного артиста України Анатолія Литвинчука / Чайка, Олена// Буковина. - 2020. - № 9, 27 лют. - С. 9.
- **Чорней, Валерія.** "Кожна вистава Литвинчука вражала глядача" : відомий режисер поставив понад 70 вистав за відомими п'єсами / Чорней, Валерія // Молодий буковинець. - 2015. - № 18. - 27-28 лютого. - С. 9.

Джерела Інтернет

- **Анатолій ЛИТВИНЧУК: режисер, творець, людина** [Електронний ресурс] // versii.cv.ua. Сайт газети Версії: [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://versii.cv.ua/kultura/anatolij-lytvynchuk-rezhysertvovets-lyudyna/51785.html>. – Назва з екрана.
- **Литвинчук_Анатолій_Григорович** [Електронний ресурс] //uk.wikipedia.org/wiki/ : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу:<https://uk.wikipedia.org/wiki/> . – Назва з екрана.
- **Литвинчук Анатолій Григорович**[Електронний ресурс] //esu.com.ua. Енциклопедія сучасної України.: [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим

доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=55227. – Назва з екрана.

- **У Чернівцях вшановують пам'ять українського режисера Анатолія Литвинчука, якому виповнилося б 85 років.** [Електронний ресурс] //buknews.com.ua : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://buknews.com.ua/page/u-chernivtsiakh-vshanovuyut-pamiat-ukrainskoho-regysera-anatoliia-lytvynchuka-iakomu-vypovnylosia-b-85-rokiv.html>. – Назва з екрана.